

Sygn. akt II CSK 6/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku W.R.
przy uczestnictwie I.R., E.H., K.H., K.M-W., A.K.,
H.W., I.W., K.D.,
S.D. i M.M.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 22 czerwca 2017 r., sygn. akt III Ca[...]/16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestników K.D. i S.D. solidarnie kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Ł. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 1 grudnia 2015 r. oddalając wniosek W.R. o stwierdzenie zasiedzenia. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że wbrew stanowisku Sądu Rejonowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał wystarczających podstaw do stwierdzenia, że nastąpiło zasiedzenie przez wnioskodawcę udziału w nieruchomości wynoszącego 43/48 części. Podniósł, że ojciec wnioskodawcy dość wcześnie zaczął korzystać z całej nieruchomości i rozłożył nad nią swoją pieczę, wykorzystując kolejne wyprowadzki pozostałych współwłaścicieli, niemniej jednak jego postępowanie nie wykroczyło poza kategorię zarządu rzeczą wspólną.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez wnioskodawcę. Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące problemu katalogu czynności, jakich powinien dokonać współwłaściciel, aby zmanifestować wolę posiadania nieruchomości ponad swoje prawo wynikające ze współwłasności, w celu zasiedzenia udziału we współwłasności tej nieruchomości. Podniósł, że w ocenie Sądu pierwszej instancji czynności, jakich dokonał jego poprzednik prawny były wystarczające do rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia, a odmienne stanowisko zajął Sąd drugiej instancji. W jego ocenie zachodzi również potrzeba wykładni art. 172 § 1 i 2 w zw. z art. 336 k.c., ponieważ kwestia zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości nie ma jednolitej linii orzeczniczej, w konsekwencji sądy mogą w sposób dowolny interpretować te przepisy, co prowadzi do powstania niepewności prawnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnicy postępowania K.D. i S.D. wnieśli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach

przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/04, nie publ.). Uznaje się, że niewystarczające dla wykazania istnienia rozbieżności jest powołanie odmiennych wyroków, zapadłych w sprawie w pierwszej i drugiej instancji (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., II UK 512/13, nie publ., z dnia 9 września 2010 r., II PK 87/10, nie publ., i z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań.

Skarżący nie przedstawił odrębnej i pogłębionej argumentacji jurystycznej wskazującej na występowanie istotnego zagadnienia prawnego na tle określonych

przepisów. Nie przedstawił jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje postawione przez niego pytanie, nie wykazał również jego poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, ograniczając się jedynie do sformułowania pytania. Skarżący nie wykazał również potrzeby wykładni art. 172 § 1 i 2 w zw. z art. 336 k.c. z uwagi na występującą w orzecznictwie rozbieżność dotyczącą kwestii zasiedzenia udziału we współwłasności nieruchomości. Powołanie się przez skarżącego na to, że w sprawie Sąd Okręgowy nie podzielił rozstrzygnięcia wydanego przez Sąd Rejonowy, co do zasadności złożonego wniosku o zasiedzenie, nie jest wystarczające dla przyjęcia potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni wskazanych przepisów.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że współwłaściciel staje się samoistnym posiadaczem udziału we współwłasności nieruchomości o charakterze prowadzącym do zasiedzenia dopiero wtedy, gdy nastąpi jawna dla otoczenia i pozostałych współwłaścicieli zmiana kwalifikacji posiadania, z której będzie wynikało, że współwłaściciel posiadający rozszerzył zakres swojego samoistnego posiadania ponad realizację uprawnienia z art. 206 k.c. Niewykonywanie prawa posiadania przez innego współwłaściciela nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejął rzecz w samoistne posiadanie. Ciężar udowodnienia przez jednego ze współwłaścicieli, że zmienił zakres posiadania samoistnego, spoczywa na nim wraz z niekorzystnymi skutkami, jakie wiążą się z niewykazaniem w sprawie o zasiedzenie tego przymiotu. W tego rodzaju sprawach wykluczone jest ustawowe domniemanie samoistności posiadania. Uznano, że surowe wymaganie dla współwłaściciela zmieniającego zakres posiadania samoistnego, uzasadnione jest bezpieczeństwem stosunków prawnych i ochroną własności, która narażona byłaby na uszczerbek, gdyby współwłaściciel uprawniony do współposiadania całości mógł łatwo doprowadzić do utraty praw pozostałych współwłaścicieli, powołując się na zmianę swojej woli, a więc elementu subiektywnego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., II CKN 408/97, OSNC 408/97, OSNC 1998, nr 4, poz.61, z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 405/08, nie publ., z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, nie publ., z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 249/11, nie publ.

z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 117/12, nie publ., z dnia 15 maja 2013 r., III CSK 263/12, nie publ., z dnia 13 października 2013 r., V CSK 488/12, nie publ., z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CSK 412/13, nie publ., z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, nie publ., z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, nie publ., z dnia 5 listopada 2014 r., III CSK 280/13, nie publ., z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, nie publ., i z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, jako samoistnego lub nie mającego takiego charakteru, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800) oraz w związku z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016 r., poz. 1668).

jw

a.ł.